לר"ש נמי בעי קידוש קומץ בשמאל אכשורי מכשר יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה עצמה

מדרב יהודה בריה דרבי חייא נפקא

דרבי מאי מעמא דרבי הרבי ברבי מעמא ברבי

שמעון [דאמר קרא] יקודש קדשים היא כחמאת

וכאשם בא לעוברה ביד עובדה בימין

כחמאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל

כאשם לא נצרכא [אלא] לקומץ מנחת

חומא סד"א הואיל ואמר ר"ש שלא יהא

קרבנו מהודר כי קמץ לה בשַמאל נמי

תיתכשר קא משמע לן: **מתני'** מאנשפך

הדם על הרצפה ואספו פסול: גב' תנו רבנן

יולקח הכהן המשיח יימדם הפר מדם יהנפש

ולא מדם העור ולא מדם התמצית מדם הפר

דם מהפר יקבלנו דאי סלקא דעתך מדם הפר

כדכתיב מדם ואפילו מקצת דם סוהאמר

רב (6) השוחם או צריך שיקבל את יכל דמו של פר שנאמר יואת כל דמום ישפוך אלא מדם

הפר דם מהפר יקבלנו וקסבר "גורעין ומוסיפין

ודורשין גופא אמר רב יהודה אמר רב יהשוחם

צריך שיקבל את כל דמו של פר שנאמר

נואת כל דם הפר ישפך והא בשיריים כתיב

אם אינו ענין לשיריים דהא ליתיה לכוליה

דם תניהו ענין © בקבלה אמר רב יהודה אמר שמואל יהשוחט צריך שיגביה

סכין למעלה שנאמר ²ולקח מדם הפר

ולא מדם הפר ודבר אחר ודם סכין במאי

מקנח ליה אמר אביי חהבשפת מזרק כדכתיב

בפורי זהב אמר רב חסדא אמר רב

ירמיה בר אבא יהשוחם צריך שיתן

עין משפמ נר מצוה

מסורת הש"ם

עם א מיי׳ פ״א מהלכות פסולי המוקדשין הלכה

ב מיי׳ שם הלכה כו: ב גדה ו מיי׳ פרק ד מהלכות מעה״ק הלכה ח:

תורה אור השלם

1. לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הוא בַּחַטָאת וְכָאָשְׁם:

2. וְלְקָח הַכּהַן הָמְּשׁיח מָהַם הַפֶּר וְהַבִּיא אתו אֶל אהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד, ה מועד: ויקרא ד, ה 3. וְנָתַן תַּבּּהַן מְן הַדְּם עַל קָרְנוֹת מִוְבָּח מְטֶרֶת הַשְּמִים לְפָנֵי יְהְוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מועד וְאַת כָּל דֵּם הַבְּּר יִשְׁפּרְ אֶל יְּפוֹת נְּלְ וְיִם וְיְּפֶׁי יְּשְׁכְּּ יְּחְשׁ יְסוֹד מִוְּבֶּח הָעלְה אֲשֶׁר פָּתְּח אָהֶל מוֹעֲרִה: ויִּלְרָא דִּיְּדְ ב. בְּפוֹרִי זְהָב שְׁלְשִׁים בְּפוֹרִי בֶּסֶף מִשְׁנִים אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֵשֶּׁרְה בַּלִים אֲחַרִים אָלְהָּ: עזרא א.י

מוסף רש"י

ולר"ש דלא בעי קידוש קומץ, דקמני שלא בכלי שרמ פסולה ור"ש מכשיר ופליני מרי אמוראי בגמרא ר" ינאי ור' נחמן בר לחק, חד אמר טעמא דר"ש דלא בעי מחן כלי דכיון דקמן מכלי שרם מולבו, ומרטונים אמלי שרם מולבו, ומרטונים אמלי שרת מעלהו ומקטירו במהידה של חרם. וחד אמר הכל בתקידה של מרכן, וחד מתר הככ מודים בקומץ שטעון קידוש והא דמכשר ר"ש שלא בכלי שרת בהקטרת המנסה קאמר, והיינו דקפריך ולר"ש דלא בעי קידוש הומן כדמפרש ר' ינאי ולר' ין מן לימכים לי ימי דמר ממק ראמר נמי ר"ם בעי קידום קומן שמאל שמעינן ליה דמכשיר ר"ם לקידוש קומן כדאמריטן לקמן בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם מנחות יו) כחטאת וכאשם. להכי איתהש מנחה לחטאת ולאשם טאני טימוקם ממוז מוסמת דמוסט שאינן שוין בהלכומיהן לומר לך (דעיד יא.) בא לעובדה. הקטרת קומן שהיא במקום זריקה: ביד. שלא קידשה בכלי (מנחות בו.) שלא קידש קומן בכלי אלא קמן והוליך הקטיל נידו (שם י:) עובדה היאומית בימין כחטאת. שהקותן בה כוריקת דם חטאת שהיא ביד באלבע ובימין, דכתיב בחטאת לקח הכהן מדם החטאת באלבעו ונתן וגר' ודרשינן באלבעו ונתן שלא תהא נתינה אלא בימין, דכל מקום שנאמר אלבע וכהונה אינו אלא ימין (לעיל יא. וכעי״ז מנחות כו.) בא לעובדה בכלי. שקידש קומן בכלי: עובדה. לקידוש קומן: בשמאל כאשם. כחשם מנורע דכתיב ביה שמחל חלמח מדחקשי לחטחת מהכח נפקח דכל עבודות מנחה הנעשות ביד ימין בעינן ויד יד למה לי (מנחות י שזריהתו בכלי ולא ביד. דאיו לד טעון מתן אלבע אלא חטאת בלבד, דהרי אמרינו דלר׳ שמנונו זריהה פסול ור"ש מכשיר, משום דבשחר ריקת הקרבנות לא כתיב אלבע תיקו הקופטת כו כחים בעיל אלה כהונה בעיל אלה כהונה בעיל אנדע (שם בו.) לקומץ מנחת חוטא. אילטקי יו די די (שם מהודר. יי) שלא היי מארקר במהודר. שלא מהא המנחה נאה (שם מדם הנפש. דס הילות שהנפש יולאה זו הגפש. לסקילות שהפט יולאה זו רומא מח.) כפורי זהב. גני כלי שרת כתיב בספר עורא והן מזרקין ועל שם שמקנח בו אלצעו קרי להן כפורי, לשון וכפר ידיה דנירון קיסל (לקמן צג: וכעי״ז מנחות ז:):

שימה מקובצת

מדרב יהודה. סאי סוגיא אליכא בון ב "ווורוג יאף קוצים מפיכם דמ"ד (לקמן דף ג.) דבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד [בהיקש], ולעיל דקאמר ולא פליג ר"ש [מקשה] אליבא דמ"ד אין חוזר ומלמד דרונה ליישב אליבא

לכ"ע (הר"ף): בי קמץ לה בשמאל ומי חחבשר. אנו"ו דמחנואת ילחינו (חו״ח): תוד״ה (בעמ׳ הקודם) והר וריקה וכו׳ הו"ל לאשמעינן כח

העוף נמי לא הוה יבו בעי ימין במליקה אלא בהואה דווקא וא"ת וכיון דר' שמעון פליג במליקה א"כ מתני' דפרק חטאת העוף (לקמן דף סת.) דמלק בשמאל כו' לא אתיא כרבי שמעון יו והא על כרחין כרבי שמעון אתיא מדקתני סיפא או בלילה אינו מטמא בגדים אבית הבליעה ומפרש טעמא י משום דכל ולר"ש דלא בעי קידוש קומץ ולמאן דאמר

שפסולו בקדש אינו מטמא בגדים אבית הבליעה ומפרש בגמרא דכיון דהך שחיטה מתרת את האיסור פיי שאם עלה לא ירד והיינו כרבי שמעון דלרבי יהודה נשחטה בלילה תרד דממעט לה מואת היא העולה בפירקין ל וי"ל דההוא תנא סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא אי נמי אפי׳ רבי יהודה מודה בעופות דלא ירדו משום לילה דכיון דו דהוה פסולן בקודש דלה כתיב שלשה מיעוטי אלא בבהמה וא״ת דבריש מזבח מקדש (לקמן דף פג:) מפקי רבי עקיבא ורבי יוסי הגלילי מעולה וכבשים דמזבח מקדש את הראוי לו ומאן דדריש מכבשים פוסל הרבה בעוף יותר מבבהמה וי"ל דרבי יהודה סבר כמאן דדריש מעולה ולא מהכבשים שו או משאר דרשות דהתם ורבינו שמואל מיישב גירסת הספרים ומפרש והרי זריקה דלא כתיב אלא כהונה ותנן זרק בשמחל פסל ולח פליג רבי שמעון דמכיון 0 דמנן כל הובחים שקיבל בשמאל פסל כל שכן זריקה שהיא עיקר כפרה ולא פליג רבי שמעון כי אם על קבלה ואי הוה פליג אזריקה הוה ליה לאשמועינן כח דהיתירא דמכשיר ר' שמעון בזריקה וכ"ש בקבלה ול"ע אי לפרש הכי לשון ותנן זרק בשמאל פסל והא ביו דאמרי׳ בפרק כל הפסולין (לקמן דף לב.) קבל בימין ונתן בשמאל יחזור יו לימין והיינו משום הזריקה דבעי ימין דחי משום הולכה יהו מפני מה הא לא כתיב בה

אלבע ואמאי פסל ותו דרבי שמעון הוה ליה לפלוגי ולהכשיר משום דעבודה שאפשר לבטלה הוא יש ושמא לכתחילה קאמר יחזור לימין שלא יעשה זריקה בשמאל אבל בדיעבד זרק בשמאל כשר א"נ משום הולכה נמי קאמר דלכתחילה יחזור לימין אבל בדיעבד כשר א"נ בו מיירי בחטאת דמודה ר' שמעון דבעי ימין בזריקה וא"ת וכיון דילפינן אלבע דחטאת בגזירה שוה מאלבע דמלורע דהויא בימין היכי ילפינן ימין בשאר קרבנות מחטאת בהיקישא דואת התורה הא פלוגתא דאמוראי היא בריש איזהו מקומן (לקמן דף נ.) אי דבר הלמד מגזירה שוה חוזר ומלמד בהיקש או לא ונראה מתוך כך דכל שכן דניחא הכא טפי דהכי פריך והרי זריקה

דלא כתיב בה אלבע ולא פליג ר' שמעון ואע"ג דדרשי ימין מהיקישא דחטאת הניחא למאן דאמר דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בהיקש אלא למאן דאמר אין חוזר ומלמד בהיקש אמאי לא פליג ר׳ שמעון והשתא הא דמשני ביי בפ״ק דחולין (דף כב.) סבר לה כרבי שמעון דכהונה בעיא אלבע היינו כמאן דאמר חוזר ומלמד בהיקישא בי אבל רבי שמעון דמכשר בברייתא הכא שמאל בוריקה לא בעי למילף ימין בהיקישא דואת התורה מחטאת דסבר דוריקה מהואה לא ילפינן ואידך שינויא דמשני בפרק התודה (מנחות דף פג.) כדי נסבה הוי כמאן דאמר אין חוזר ומלמד בהיקישא ומיהו בפרק קמא דחולין (דף כב.) לית שינויא דכדי נסבה אבל בסוף דם חטאת (לקמן דף נח.) משני תרוייהו ומיהו אפשר דהכא מודו כולי עלמא דחחר ותלמד בהיקישא כיון דמצורע חול בו דהוא מלמד ראשון וחירוץ זה אנו צריכין בסמוך [דדריש] 🌣 בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת והיינו היקש וחטאת גופיה מגזירה שוה דמלורע ילפינן לה ואם תאמר מאי פריך והרי זריקה דלא כתיב אלבט אלא כהונה ופסולה ולא פליג רבי שמעון [מת״ק] נמי הוה ליה למיפרך אמאי פסל שהרי בחטאת בעי אלבע בברייתא כדאמר באלבעו ולקח וגם אמרו דתנא קמא סבר מקרא נדרש לפניו אבל מכהונה לא יליף ואי פסול בזריקת שמאל בשאר קרבנות מהיקישא דואת התורה א"כ מאי פריך מר׳ ביו שמעון ונראה לי דמדרבנן לא הוה בעי למיפרך דהוה מלי למימר דטעמא דרבנן לאו משום דאלבע נדרש לפניו וברייתא דתני באלבעו ולקח לדברי ר' שמעון נקטיה וטעמא דרבנן דפסלי שמאל בקבלה משום דכתיב ולקח הכהן מן הדם וסברי רבנן כהונה לא בעיא אלבע וכן משמע פרק דם חטאת (לקמן דף לח.) דפריך ימין מדרבה בר בר חנה נפקא ומשני ימין כדי נסבה ואיבעית אימא כר' שמעון דאמר כהונה בעיא אלבע מכלל דלרבנן כהונה לא בעיא אלבע ולכך הולרך לשנויי כדי נסבה ולרבנן דכתיב בהו בה בזריקה בשאר קרבנות כהן משמע ימין ולא לריך למילף מאלבע דחטאת. ברו"ך:

גורעין ומוסיפין ודורשין. לא שייך למיפרך סכינא חריפא אפסקא קראיביו אלא כשמחסר מיבה אחת כי ההיא דיש נוחלין (ב"ב דף קיא:) ואס תאמר תיפוח לי מדממעטינן דם סכין כל שכן שעל הרצפה ויש לומר דדילמא דם סכין גרע משום דנתקבלה בפסול אי נמי אי לאו טעמא דגורעין ומוסיפין ודורשין הוה אמינא דמדם הפר ולא מדם הפר ודבר אחר אחא למעוטי שעל הרלפה אבל דסכין שפיר דמי: בשפת מזרק. [פירש"י] נחוץ ולא שיפול [לתוכו פי"] נתוך המזרק דאם כן הוה ליה דבר אחר [ואין להקשות] דגבי הואה דפרה אמרינן גמר להזות מקנח ידיו בגופה של פרה בפרק קמא דמנחות (דף 1:) אבל הכא לא מקנח ליה לסכין בגופה של פרה לפי שאו היה הסכין מלא נימין ולא היה עוד נאה לשחוט ומיהו בההיא שמעתא גופה גבי פרה אמרינן בשלמא ידו מקנח לה בגופה של פרה אלא אלבעו במאי מקנח אמר אביי בשפת מזרק והשתא ידו נמי ליקנח בשפת

ולרבי שמעון דלה בעי קידוש קומן. כדחמר בהקומן רבה (מנחות דף כו.) שלא בכלי שרת פסולה ורבי שמעון מכשיר: ולמ"ד נמי ש בעי קידוש קומן. דאיכא אמוראי דפליגי התם במילתיה דר"ש ואיכא למ"ד הכל מודים בקומן שטעון קידוש וכי קאמר ר"ש בו כשרה

בהקטרה קאמר אם נטלו מתוך כלי שרת לאחר שקידשו והקטירו בידו: בשמחל חכשורי מכשר. לקדש דלח עדיף קידוש הקומן מקבלת הדם דמכשר לה רבי שמעון בשמאל: אי לקמילה גופה. שתהח בימין דלר"ש לא נפקא ליה ש מוקמן הכהן דהא אמרו לעיל [יא.] דבעינן לרבי שמעון אלבע דו מדר׳ יהודה נפקא: מאי טעמה דר' שמעון. דמכשר הקטרת קומן שלא בכלי אם העלן הו למזבח בידו אמר קרא במנחה קדש קדשים הוא (a) להכי איתהש מנחה לחטאת ואשם לומר לך בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטחת שוריחת דמה בימין ח במתן אנבע ולא בכלי ובעיא ימין דכתיב בה אלבע וכהונה: בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם. שזריקה זו בכלי (ד) והיא כשרה בשמאל לר"ש כדאמר לעיל זרק בשמאל פסול ור׳ שמעון מכשיר אלמא אי בעי ביד עביד אי בכלי עביד וממילא נפקא קמינה בימין דהא עבודת יד היא ולא עבודת כלי: לקומן דמנחת חוטא. שתהא קמילתו בימין (ה): דהוחיל וח"ר שמעון. בפ"ק דמנחות (דף ו.) בדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה לא הטעינה שלא יהא קרבנו מהודר סד"א קמילת שמאל תתכשר בה קמ"ל יד יד דרבא. כולה שמעתי׳ במנחות: בזתבי׳ נשפד על הרלפה. מצוחר בהמה שלח נחקבל בכלי: גבו' מהפר יקבלנו. שאם נשפך מן הלואר על הרלפה ואספו פסול שהרי לא נתקבל מהפרחו. דאי ס"ד דהאי מ"ם דכתיבא במדם

דרשינן ליה כדכתיב דמשמע מקלת הדם יקבל והאמר רב כו': גורעין. אות מתיבה זו ומוסיפין אותה על חבירתה ודורשים יו כר"ש בסדר יומא: בשפירם ז שיריים כחיב. ולא בקבלה: דהא ליחיה לכוליה הסכין על המורק: ודבר אחר. סכין: בשפח מורק. ולא לתוכן יאו: חולין (דף ח:) אי איכא בליתא דפריסא למכפריה א"נ ובעי לכפורי

דם. שכבר ניתן ממנו על הקרנות: סכין למעלה. שלא יפול דם כפורי והב. קרי למזרקין בספר עזרא על שם קינוח כדאמר במסכת ידיה בההוא גברא גבי נירון קיסר (גיטין דף נו.): לריך שיתן ורידין

 לעיל יא. וש״ג, כ) [סוטה
 טו. מנחות ו. י:], ג) לעיל טו.
 יומא מח. נזכר מנחות כו: עי׳ ת״כ
 ויקרא נדבה פרש׳ ד הי״א,
 ויע״ע ירוש׳ יומא פ״ה ה״א, ל) ע' ת"כ ויקרא חובה פרש' ל"ר מ"ר ויקרא חובה פרש" ה"ה, ס" (יומל מת. ע"ש נו: ע"ש לחים דלימל והלמת רב יהודה המקבל ורוץ, ו) [ע" מו' לקתן לד"ר לד: ד"ה למעוטין, ו) יומל מת. כ"ב קיל: [בכורות מד:] ירוש" נזיר פ"ה ה"א. סוטה פ"ה ה"א. נויר פייה ה"א, סוטה פייה ה"א, הוריות פ"א ה"ג, לו [לקמן לג: מנחות ז:], לו) ויקרא ה יב, י) לקמן סט., ל) לקמן כז:, () לעיל טו:, לו) ועי׳ לעיל יא. :בתד״ה בא

הגהות הב"ח

(h) גם' והאמר רב יהודה אמר לו) גם ייטונו (כיהודה אמר רב השוחט לריך: (ב) שם תניהו ענין לקבלה: (ג) רש"י ד"ה מאי טעמא וכו' קדשים הוא בחטאת וכאשם להכי אימקש: (ד) ד"ה בא לעובדה וכו' בכלי הוא וכשרה וכו׳ אי בעי בכלי: (ה) ד"ה לקומן וכו' בימין סד"א דהואיל כל"ל והד"א:

שיוויי ווחחאות

א] כיומל (מס ל) הגי' והאמר רב יהודה המקבל (הגרי"ב. וכ"ה בכ""צ): כ] ל"ל ואת כל דם הפר ישפך. ול"ה נסמוך (הגרי"ב. וכ"ה בכתה"י): ג] נ"ל ר"ש שלא וכיה בכתהיי): (ז'ל ריש שלא בכלי שרת כשרה (גליון):
דן אצבע וכהונה מדר יהודה
ב"ר חייא (שיה): הן העלו
(שיה): ון נ"ל ביד (שמכיי):
זן שוריקתו (כיים): חן כלון
סק"ד וענס"ד דאי ס"ד (ציק יס ל ומיל ואר טון (בין וקיינ. וכיה בדייה): מ] ודורשים כך שמעתי בסדר (*שיה): י] והא בשפיכת כל"ל (שיה): א) לתוכו (ש"מ): יב) הוה נמחה יאן לתוכו (מיים): כן הוה נתמק (מיים): יגן לש"מ נוסף והיכי מצי למימר הכי: ירן ל"ל כיון (ממכ"י, יעב"ץ): מון ל"ל מכבשים (בה"ו): מון והא דאמרינן נממק, ול"ל דבפרק כל דאמריגן (מוקן, ונייג דבפוק כד הפסולין תגן קיבה כיי (שים וגליוו). והך צייע קלא לחלקמים (פיח וחים. אכל בסיין ולייך פיי דקלא לחלעיל, ע"ש גירסקס ופירוסס. וע"ע קריא, ע"ש גירסקס ומלחייע: יזן יחזיר (ב"ה בחשוה: יחן נ"א החלכה מ"מ במשוה). יהן (״ס הולכה מ״מ [קשה] הא לא כתיב (ד״ו וגליוו): ימ] כש״מ נוסף כי היכי דהוה מכשיר לעיל בשלהי פ״ק הולכה בזר אי לאו משום דיליף מק"ו: ב] בגליון נדפס נ״ח ואינו. ול״ע לפרשו ל"ח ואינו. ול"ע לפלקו (חור״א ס״ד סק״ה וע״ש): כא] דמשני בשלהי דם חטאת (לקמן לח ח) סבר כל"ל (ש״מ): כב] בהיקשא ואידך שינויא כו' כל"ל (ש״מ. שיק, דביה בווטי מנוחות), ותוס שבינתים אין כאן מקומו אלא לקמן אחר תיבות מג"ש דמצורע ילפינן לה (צ"ק, הגר"א חבר), ועיין כה"ץ דמקיים הגירסת שלפנינו: כגן פ"ל חולין (ש"ח): כדן פ"ל לרי (ש"ח): כדן פ"ל לרי (ש"ח): כהן פ"ל לרי (ש"ח): בהן פ"ל מחק (ינת ב"ץ והגר"י חבר). תחתיה דכהן: בו] עי' ח"ל מ"ש להגיה: בו] נדל"ל בזריקה: בח] נראה לתיכות עושה ר"ם בחן תלוס לתיכות צושה היים נתחק, ול"ל כדאמריגן בסמוך בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כו': כמן מדגריהס משמע דגה לעובדה בשמאל כאשם קאי על עבודת הקבלה, תוס' מנחות שדחו פי' זה

ליקומים

ים מהפר יקבלנו. כלומר מדם שכתוב בפסוק קח המ״ם ממנו ונשאר דם והוסף אותו על הפר שנמצא הפסוק דם מהפר. קסבר גורעיז המ"ם ומוסיפיז אותו על . הפר ודורשיז אותו דם מהפר כו׳ קדשו כבר. (ר"ח יומא מח.) גורעין ומוסיפין ודורשין. כלומר דבר

ישום של יו הדיבו, כיומו דבו שמסורת כידינו הלבה למשה מסני שהדין כך ושיש לו רמז מן התורה, אע"פ שאין מקום הרמז ההוא מסורת בידינו, אנו רשאין לגרוע מתיבה זו ולהוסיף בשנייה בדי לדרוש את המקרא על דרך הדין המסור בידינו כדי לעמוד על מקום הרמז מן התורה. זכי תימא אם איתא לכתוב קרא הכי. הא לא קשיא, דאנן לאו מיעקר קא אתינן למעקריה לקרא מפשטיה לגמרי, דהא קיימא לן אין מקרא יוצא מידי פשוטו אלא בבכור דפרשת יבמין בלחוד, הלכך אצטריך קרא כדכתיב לפשטיה כוי.(יד למס כ"ב קי6:)

במטאם ודובשאר הרבנות בשירים בשמאל בדאתרי שושה ביש באואל כאשם בשל ואיש, כיוו דילפינו וכי וחותי מים בא"ד והו דר"ש הו"ל לפלוני ולהבשיר פשום דשבודה שאפשר לבשאה הוא. נ״ב. כי סיכי דסום מכשיר לעיל בשולםי פ״ה ודם ידים סולכה בזר אי לאו משום דילים ממ"ו: